

Изази три
пут у месецу
на 1 табаку.
Претплата се
шаље напред
уредништву
Неплаћена
писма од не-
редовних до-
писника не-
примају се.

ПАСТИР

ЛИСТ ЗА НАУКУ И КЊИЖЕВНОСТ ДУХОВНОГ САДРЖАЈА.

Издаје и уређује РЕКТОР БОГОСЛОВИЈЕ ПРОТА Никола Поповић.

САДРЖАЈ: — Папска непогрешљивост. — Моралне поуке на Троице. — Катихизација. — Слово на Ду'ови. — Диплома.

За све српске
крајеве стаје
на годину
60 гр. или
6 ф. на по
године 30 гр.
или 3 ф. на
три мес.
15 гр. или
1. ф. и 50
новчића.

Папска непогрешљивост.

Скоро све новине и наше и туђинске навијају на то, као да ће већина да прогласи опет папу за лице непогрешљиво. И ако држимо да је ово анахронизам и да има свесни људи на том сабору, који ће видети сву нелепост и штетне последице и по цркву и по народ ако таково што допусте и да по овоме не ће ни допустити, — опет зато сматрамо за дужност, да у корист те свести људске кажемо и ми коју о тој непогрешљивости римских папа, те да тако и своје мњење придружимо к мњењу свесних људи.

Папска непогрешљивост већ није новост. Све папе, почињући од Јулија I (од године 353 по Христу) па до сад сматрале су себе за непогрешљиве... бар у смислу вере и канонског законодавства. Али по крај свега тога не беше готово ни једног папе који не би изменио установе свога предшественика чим је ступао на владу и управу цркве предузимао. Ради потврђења ове изреке ми ћемо навести само неколико примера.

Папа Хермиздације прогласи, да све оне, који допуштају и уче, да је м'а које лице од лица св. Троице било распето,

УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

треба сматрати као богохуљитеље, и људе, који су залутали с правог пута. А папа Аганит, који одма за њим дође на владу, после неколико година предаде ту установу анатеми као установу противну духу религије и цркве.

Папа Јулије I. реши да се причешће даје и народу у обојим видовима — свршено на хљебу и вино, као што је од Господа узаконено и као што су и апостоли свршавали и нама на аманет предали. А папа *Лав велики* уништи то правило и нареди да се хљебом и вином могу причешћивати само они, који припадају свештеноме клиру, а мирјани — никако. Њима допушти причешће само с једним хљебом. И ако би ко од мирјана дрзнуо што противно учинити, тај да се има одлучити од цркве христове.

Папа Пије V. установи *језуитско братство* и прогласи да је оно *крајеуголна* ограда за цркву, и као таково снабде га различитим правима и преимућствима, каква онда немађаше ни једна друга корпорација. А папа Климентије XIV. објави, да на против тога, *братство језуитско* служи на разврат веку и спрема пропаст цркви; па зато булом својом увиде тај језуитски орден *на свагда*, који се и сада тако шири и цвета у Риму, Шпанској, Француској — више него игда што је био.

Папа Урбан VII. нареди да се несме шмркати бурмут ни у цркви ни м'а у каквом другом свештеном месту. А папа Бенедикт XII. сам будући страстан ка бурмутици, обали ту забрану и дозволи да се сме употребљавати бурмут свуда, па и у цркви у време службе, и т. д. и т. д. . . .

Примера ту има сјасет и ако би их све црпили, не би их никад изцрпили. Но не идући тако далеко да узмемо за пример Пија IX. који и данас папствује и који ако не данас то сутра мисли да се прогласи непогрешљивим. Тај господин баш у очи дана своје непогрешљивости и нехотично износи на видик своју погрешку. Предписом својим разасланим по целој својој владавини он у 1865-тој го-

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

дини строго одбациваше гласање *плевисцитарно*, а ту недавно он исти шаље циркулар на све француске епископе и прелате, да се пожуре и окрену те људе, те нек дају глас у корист Наполена III. „старијег сина цркве“ како га он сам назива. Па зар се из овог не види противуречност његова себи самом? И зар ово није јасни доказ колико је папа *непогрешлив*? И после овог чуде се одкуда такав револуционарски и републикански покрет и у Шпањолској и у Италији и у Француској!? „Зли зак погивнѣтз, рекао је наш божанствени учитељ, и киноградз преддсѣм инимз дѣлателѣмз иже коздатз плода ко время ское.“ Бојати се је да се ове речи не испуне баш на Пију IX, а то ће јамачно и бити, само ако сатана успе да га у слози с другима, прогласи за *непогрешлива*....

Моралне поуке на Тројице *)

У старом завету данашњи је дан био дан радости и весеља бого-избраном израиљском народу, јер му на данашњи дан даде Бог закон десетословља, по коме да живи, и да се управља, те да буде напредан и срећан. Овај закон божји изкореневајући заблуду идолослужења, свако зло и неваљалство, и препоручујући право богослужење, почитање родитеља, искрену љубав међу људима, налагаше у исто време свакоме човеку да строго обуздава своје рђаве и неваљале жеље, јер су оне корен свијех зала. Но тај закон, ако је и дат искључиво израиљском народу, опет зато, он је дат целом човечанству; јер је Бог општи отац свију људи, и свима даје оно добро, што га пружа једноме народу, па ма то било и косвеним путем. Тај је закон и нама хришћанима предао Христос Спаситељ да га поштујемо, и да се по њему владамо; јер тај закон божји ништа друго није већ закон,

*) Од А. П. катихете из Крагујевца.

који је уписан у срцу и савести свакога човека, — савести, којом он познаје шта је добро, и шта је зло. А да је савест наша сходна са законом Божијим, то се види из њених последица; јер све што права савест чини, мора да се слаже и са законом Божијим, а што она не навиди и мрзи то исто не навиди и мрзи и закон Божији. Погледајмо на људе који слушају глас своје савести, и који се по њој управљају, пак ћемо се уверити да они у исто време уважавају и закон Божији. Ти људи, који тако слушају своју савест и управљају се по закону Божијем морају вазда бити људи чесни и правични; људи мирни и човекољубиви, — људи, које сваки поштује и воли, над којима бди и благослов Божији, па наравно да их прати и срећа. Овакови људи још овде на земљи живе у царству Божијем; јер су га задобили својим поштењем, љубави и добрим делима. А да се царство Божије може добити и овде на земљи, то ето како говори Христос Спаситељ: „царство божије внѣтрѣ васѣ естъ.“ Тако дакле људи паметни и савесни користе се законом Божијим, ког је преблаги Бог данас дао израиљском народу. Но по крај свега овог отачаска Божија љубав још је већа благодјејанија учинила човечанском роду на данашњи дан. На данашњи дан Бог отац ниспошиље Духа светог ученицима христовим, те их испуњава њиме чудесним начином, и јавља преко светих апостола своју божанствену силу и чудесну радњу. Ево шта о том говори свети еванђелист Лука: „И кад се наврши педесет дана од Васкрсења, вејашу заједно сви апостоли једино-душно, и у једанпут постаде хука с нева као духање силног вјетра и напуни сву кућу гди сеђашу; и показаше им се раздѣлени језици као огњени; и седе по један на свакога од њих; и напунише се сви Духа светог; и стадоше говорити другим језицима, као што им Дух даваше те говораху.“ Које говораху? Дошавшим са стране народима. Но јесу ли били ти народи христови ученици? — Не. Па шта их је принудило да дођу тамо гди су били скупљени

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

ученици христови? Хука која се је појавила с неба као духање силног ветра. И шта сад нађу ови народи и виде? Нађу и виде како искрени и јединомислени ученици христови пливаху у радости, што су получили Духа светог, ког им је обећао био њихов учитељ, Христос Спаситељ.

Множество сакупљеног света из разних места и разних народа виде сад и друго чудо на самом себи; јер се потресе унутрашњост њихова кад чуше божанствену и узбудителну беседу коју им апостол Петар изговори — нарочито су се чудили и дивили, што је сваки могао чути ту беседу на свом рођеном језику. А све ово склони народ да поверује у установу нове вере, коју им сад апостоли казиваху па зато сви из грла повичу: „Шта нам остаје сад радити, људи и браћо?“ А Петар им рече: „*Покајте се, и да се крсти сваки од вас у име Исуса Христа за опроштење грехова, и прими ће дар Духа светог.*“ И ови послушаше савет Петров и крстише се, а њих беше око три хиљаде. Једном беседом убедити толико душа и извести их од мрачне заблуде а увести их у свет истине и духа, — то није дело људско, то је дело Божије, дело Духа светог. Уплив овај Духа света и састави прво друштво хришћанско, — друштво, узвишено, свето, искрено. Па је та светост и искреност разширила благодатне своје гране и по целом свету, и напала свакога човека побожношћу и љубави христовом. По примеру ове прве дружинице у Јерусалиму, подигну се после са дејствијем Духа светог и друге хришћанске дружине, ал се и те одадоше искренности и светињи. Апостол Павле писав Јефесцима, хвали њихову веру коју су они од њега примили па је држе у чистоти онако, као што је њима предана те их због тога меће у број светих: „*Више, вели он. нисте туђи и дошљаци; него живите са светима, и домаћисте Богу; назидани на темељу апостола и пророка гди је камен от угла сам Исус Христос.*“

На овом је христовом темељу бл. хр. основана и наша

хришћанска дружина, па зато и ми принадлежимо друштву светом, јединодушном, које треба да се развија и усавршава по вољи Духа светог, а не по страстима и ниским жељама тела свога. Да, браћо, страсти су тирани наши, оне сатиру како наше тело тако и нашу душу; оне руше у нама све што је частито и племенито, понижавају код многих човечанско достојанство, а тим самим чине препреку Духу светом, да силази на њих и да производи у њима своје благодетне плоде.

Зато данас падајући побожно и смерно на колена пред лице свете Троице, помолимо се милостивом Богу да он нама даде штит вере те да победимо страсти наше, и тако очистивши себе од сваког греха примимо Духа светог, који ће нас руководити ка свему оном, што је за нас достојно, лепо, узвишено, свето.

Да, браћо, као што је Јерусалим био назначен, да се у њему састави прво хришћанско друштво основано на вери христовој, на светости и искрености, па ово друштво светошћу и искреношћу овлада целим светом; тако је желити, да и Србија — ова мала, но — пуна слободнога духа и осећаја, — земљица која је положена у такав исти положај према суседним племенима као некадашњи Јерусалим према својој околини, — буде она дружиница хришћанска, која ће слободу вере и слободу грађанску распространити по међ браћу и суседне своје по крви и вери народе — притиснуте још тако јако агарјанском руком и у вери и у слободи. Само се по себи разуме да овај задатак овако озбиљан, овако тежак може она остварити тек с оном небеском помоћи, којом се могао остварити почетак прве дружинице хришћанске у Јерусалиму, — помоћу Духа света, који ће подобно првој дружиници улити и у србску дружину дух јединства, дух братске слоге и љубави, те да тако задахнути овим духом нетлачећи језик ни име других нација, сајузом вере и љубави, створи у њима једино срдце и једину дјелу. Па зато, бл. хр. помолимо се отцу небескоме,

да нас свагда, нарочито данас, као на дан, кад је озарио небеском благошћу прве посљеднике своје, озари и нас небеским светом својим и настави на пут добра, правде и истине, те да тако до скоро у свима суседним нам племенама и народима чујемо да се слободно и непрекословено поји благодарна песма „свѣта троица.“ Амин.

Србске Катихезе на основу синодалнога катихизиса

(Од проте Н. Беговића.)

(Продужење.)

О својствама божијим.

Бог је *сведржител*, он је створио свијет и држи га. У томе својству садржана су сва многа својства божија. Ту је Бог „један“ — „сам од себе“, вјечан, жив, свемогућ, премудар, свезнајућ, праведан, дуготрпљив, милосрдан — свет.

Дјеца овако припремана имаду доста појма о Богу, о ком, мимогред буди речено, Србин радо мало говори. „Није Бог на врби свирала!“ — То још као посебан предмет и даље у Катихизису „малом“ обделавати, звало би се највише светињу а код Србина необзирно профанизовати. То ја не могу радити, нити другом свијетовати. У мојој „Ручној катихетици“ (Карловац 1863.) ја сам својства божија обделавао на шире управ за љубав наше пословица, да подсијетим на то благо наше србско. Овђе сад има тога довољно код различније задаћа у примјеру. А биће о томе и даље прилике говорити.

Још нешто. Да је наш Платон у своме Катихизису „средњем“ мјесто својстава божије (тромо изведено) од литургије онолико папијера употребио, те би то више вриједило. — Само не од бјезде радити, или — робски снимати са њемачкога подлиника... Тако на страни 6. пита се: „шта је Бог?“ А и што би то друго могло бити него несмисао

немачки: „Was ist Gott.“ Кад се већ канио Платон таково питање поставити, а оно бар да је рекао: тко је Бог? јер Бог није ствар, за коју се право пита са „шта“; већ је Бог лице, особа, за коју по својству србскога језика питамо са „тко.“

Него што би највише још рећи могли посебно о својствама божијима, овако ја то изводим:

Дієцо, пазите: Бог је дао души нашој више својстава. Кажите која су? — Ум, разум, памет, савіест, слободна воља. Шта ради душа са својим својствама? — *Мисли, размишљава, разликује добро од зла.* Шта може достигнути словесна душа? — *Светињу, правду, премудрост, слободну вољу.*

А какова је својства дао Бог анђелима? — Та иста, само још јача од нашије.

Дакле: кад Бог може нама дати савршена својства, анђелима још савршенија, какова су својства у Бога? — *Најсавршенија!* Какови је Бог дух? — *Најсавршенији!*

Видите дієцо, зато Србин рече: „тко ће као Бог!“ У таковога Бога ми Србљи вієрујемо по св. символу: „*Вієрујем у једнога Бога оца, сведржителя, Творца неба и земље и свега видимога и невидимога.*“

Бог отац је сам од себе, то је његово лично (особно) својство, и стварао је свијет заједно са Сином и Духом. Зато ми славимо св. тројицу равносилну, неподієљену и неслијану.

Чланак други.

О Богу Силу.

Читај ти Стојане! — Подвуци: „*друго лице у тројици.*“ Подвуци „*раја се од оца.*“

Дієцо пазите: овђе познајемо сина божијега, који се

назива у св. писму „Слово“, „Господ“, „премудрост.“ У цркви пева се: „свіати кріепки“ — „ієдинородни сине и слове божии.“ Ово је лице сишло на земљу да нас искупи. То је Исус Христос. У символу овако вієруіємо: „И у ієднога Господа Исуса Христа, сина божнієг, ієднорођєног, коїи је од оца рођєн приє свіу вієкова. Виђєло од виђєла, Бога истинитог од Бога истинитог, рођєног, не створєног, ієдносуштног оцу. С њиме је све стварано.“

„Рођєн од оца“ — то је лично своїство Бога сина. Бог отац ниє рођєн, него је сам од себе; Бог син је рођєн а ниє сам од себе. (Ово овђе само због увієрења мога и због досљєдности богословске, а дієца толико не схваћају!)

Узрастної дієци о Богу сину ваља много библија. „Обєћањє Спаситєља првим људима“; „троїица код Аврама на путу у Содому“; „пророци казују за Мєсију.“ — Згоднo се намієсти овђе Ариєва ієрес, те се око тога лако казуіє прва повієстница хришћанска. Страдања обєлеже се разумљиво са животом св. Стефана првога мучєника. А из повієстнице аустријанске казати каковє су све вієре с нами у овој држави, те нагласити „унитаре.“ Ово је нека врста од ариєвє ієрєси. Унитари највише живу у Ердељу, по народности су Мађари и „Шикужє.“ — А обрєд им је најближи „луторанима.“ Све остале вієре (осим жидова) у царству слажу се с нама у овом догмату! Тако исто казивати и о Ђєрменима. Ови се крєте са палцем сложен са два задња прєта, непризнавајући равну св. троїицу. (На првим листовима нашега „Часловца“ имаде о томе). Њемци се крєте са палцем самим. — Латини са пет прєта, што су узєли од римске црквє Хрвати и покатоличєни Србљи. — Луторани и Калвини немају тога обичаја. —

Уз то ваља казивати и различне народности у овој држави. Народност се не мієри по земљи у коїој живимо, него по крви — ієзику. Славєни су наша крв. Србљи живу

у различним земљама (избројати редом) и различне су віере (то казати) али смо сви — Србљи.

Трећи чланак.

Рођење Спаситеља (Божик).

Код овога предмета радим ја самостално. Оставим діеци да за себе читају „третій член“, јер је написан баш немилостивно... а ја причам діеци — о Божићу. Діеца су весела док чују само за Божић. То весеље још боље ојачи, кад чују њихову піесму: „*Божик! божик! бата — носи груду злата....*“ Па ово: „*У божича три пожића....*“ За тим узмем наше бујне божичње обичаје редом: бадњи дан... честницу... сламу... печеницу... полазника... мирбожање... коло... (то нијесу „позлаћени ораси“ на одсіченој грани... већ србски обичаји имаду смисла, на којима плива одушевлено срце србско!) Затим кажем кратко: Родио се је Христос Спас, који нам доноси мир и благослов, слогу и љубав братинску! Тако су анђели піесмом огласили рођене Христово пастирима. — Подсіетим на „звјезду“ на небу. Три „цара“... Кротку матер са діететом код „јасала“...

За тим покажем икону, те ми то све діеца понове на икони. Тако је успјех потпуно постигнут. Завршим са текстом симвала: *віерујем и у једнога господа Исуса Христа који је за нас људе, и за наше спасење, сишао с небеса, и ваплотио се (зачео) од Духа светог, и Марије дјеве, и човјек био.*

Узрастној діеци све то пространије нагласујући значење дана, а у освіештаном животу *породичном!* Ослобам се на Катихизис: „Бог се смиловао на Адама“ — „мучења ђаволска“ после пада првие људи: идоли и тирани — јунаци... Христос био човјек — осим греха — као и ми. Живот Марије у діетинству... у дјевојаштву била ваљана, и желила

спасење свога народа... то молила од Бога! За примјер дадем Српкињу св. Петку... Одмах прекорим — помодарке!... Евино њушкање по рају... „Снивање о свиленим дарима“... Причам им познату пијесму, како је дјевојку нетко клео, да би се неудала:

„Док не роди јавор јабукама,
„Жута врба грожђем бијелијем,
„Док не види три на небу сунца,
„И нечује како риба пјева.“

А та „проклетница“ брже боље накитила јавор јабукама... Врбу грожђем... Ишла од брда до брда, и — видила три на небу сунца... Ранила јутром на воду, те је чула како риба пјева... Тако „сањају“ о сватовима — досјетљиво уклоњају са себе „клетву“ — само да се брже удају!... А непомишљају на своје прве дужности дјевојачке: на проучену ваљаност — на свој народ и, на Бога!

Покажем значење матере и њену љубав према својој дјеци! „Бога моли Карађорђевица: дај ми Боже, да родим дјевојку и т. д.

Па покажем и значење одјеће. Уз наше лијепо србско одјело Српкиња је и ваљана. За примјер дадем ову пијесму:

„Чија ј' оно лијепа дјевојка?
„Воду граби с нашега бунара;
„На глави јој капа пулијата;
„Око капе динар до динара;
„Око врата ћердан од дуката;
„У прси је игла од биљура;
„О рамену пешкир бјеле свиле;
„А у руци лагва оковата!“

За тим узмем Ирода цара. Непознаје народа, коме оће да је — цар! Неразпитује Ирод за промисао божији; већ се дао на пиће и сваку срамоту... Узда се у своје лукавство и силу — „солдате“, и — „шпијуне.“ — Ови га varaју... Боље знаду на далеком истоку што се збива у његовој др-

жави него он. — Па такови су књижници іерусалимски: незнадоше казати за новога цара; већ дижу сад истом књиге дебеле из прашине, и — іедва нађоше...

Ту подсіетим на синагогу. Храм давидов и соломонов стојао іе; али није у томе храму било више свијести његовије основана!... Апостол Паво под зачалом 320. овако о томе говори:

„...Бијаше храм велики... свијетњаци златни — кадио-ница златна — ковчег позлаћен... заповіеди божііе под кључем... палица Аронова цвіета... анђели златни... првосвієштеници богати... пића и іестива доношена... различна умивања... и — клањања... — непомагаху! — “

Солдати Иродови убијају своју рођену дієцу у Витлеієму. Али Исуса сачувао іе Бог!

Наіпосље танкости догматичке нашега Катихизиса посве іе мучно са дієцом развијати. То односи много и премного драгоцієнога времена. То іе и самим наученим људима задало толико посла, да су се на саборима тукли и убијали... Него док іе у Катихизису тако написано, то іе наіпрече: узрастної дієци из повієстнице іереси Несториієву, Евтихиієву и Диоскорову као наставак Ариієве смутње кратко приповієдати.

(Продужиће се.)

Слово на Ду'ови*)

„Дзхъ Божіи єсть Дзхъ премздрости и раззма, Дзхъ совета и крєпности, Дзхъ вєдєнїа и благоуєстїа, Дзхъ страха Господиа.
(Ис. XI. 2, 3).

Славећи данашњим празником Духа Господња, просла-вљамо ону моћну силу у нама, коіа нас іе из пепела зе-

*) Ово іе слово говорено у цркви крагуієвачкој 1869. год. приликом духовске скупштине, Іак. Павловићем свєшт. профєсором.

мљаног уздигла к престолу Свевишњег; прослављамо све оне врлине којима човек блиста у свој васионој као украс њен, као мезимче и чедо божије. Јер кад упитамо себе шта смо? видећемо, да смо једна грудва земље — но грудва која је Духом божијим задахнута, — па зато је и свесна свога бића и позива свога.

Знајући ово, хоће ли се ко-год, ко цени себе, забавити; хоће ли одбацити и загушити у себи оно, чим се поноси и што га чини те је човек, — хоће ли занемарити разум и свест своју?

Не, за цело не ће прави хришћанин то учинити. Већ свестан себе самог и позива свога, негова ће брижљиво у себи овај свети залог љубави Творчеве: старајући се да му у свакој мисли, у свакој речци и делу блиста ова божанствена сила у њему!

Но, васпитати себе самог, умножити у себе дарове Духа Господња и узвишавати се у врлинама хришћанским, колико је свети толико је и тежки позив свакога од нас, — зато, с тим већом пажњом треба да приступа сваки од нас к овом светом раду.

Кад борац у бој полази, он је предходно окушао снагу своју. Кад се пловац на море пушта он прегледа једрила да л' су кадра однети га куд намерава. Тако и ми др. браћо, постарајмо се зарана испитати себе саме, окушајмо снагу нашу — па онда смјело пођимо у бој са препонама, на крилима вере Христове уздигнимо се у нади на помоћ божију, и Дух Господен излиће на нас обилате дарове своје.

Зато, просећи у Господа Духа свепросвећавајућег, запитајмо себе саме: да л' смо спремни за дочек великог посетиоца — Духа Господња, јер је Дух Божји, Дух премудрости и разума, Дух совјета и крџности, Дух вједњива и благочестја, Дух страха Господна! —

Ко жели да му мисао негова буде просвећена Духом мудрости хришћанске; ко жели да му разум његов обухвати

све оно што човека човеком чини; ко жели да му срце његово буде извор благих жеља и топлих осећања — да му дела његова буду одјек благородних тежња што му поштена и чиста душа рађа: тај мора пре свега испитати себе самог да ли му је душа његова снажна у толико да може у себе примити Духа Господња, и да ли су му прси, да ли је срце његово отворено и спремно, је ли кадро да издржи све велике дарове, сва узвишена осећања која обилато излива у даровима својим Дух Господњи! —

Јер, која је полза ако нам је душа плитка за дубоке и узвишене мисли? Шта је вајде ако су нам прси уске а срце мало и слабачко? Високе мисли само у чистој слободној од греха души маха имају. Чисте свете жеље и узвишена осећања само у широким грудма, само у благородном и добром срцу станишта налазе.

Као год што богатом но развратном наследнику непомаже богатство што га насљеди, већ му даје још средства да јаче упропасти и тело и душу своју, — тако и благодети Духа Господња бивају од користи само ономе који је себе спремио и душом и срцем да их обгрли као услов живота свога.

И тако, пошто смо предходно окушали силе наше и видели, да можемо примити у себе Духа Господња, сада нам је потребно отворити и душу и срце наше за даре Духа светог. Нужно нам је навићи душу нашу смерним мислима, а срце учинити да је станиште љубави према свима и свакоме; нужно нам је заодети се смерношћу хришћанском — јер Апостол каже: Господь гордимъ противѣтъ, смиреннымъ же даеѣтъ благодать (IV. 6). Данашњи празник даје нам најбољи доказ тога, јер у овом празнику прослављамо Духа Господња који је у данашњи дан испунио срца и душе христових ученика благодетним даровима својим. Он неизабра филозофе незнабожачке, нити књижевнике јудејске, већ прости људе без науке онога времена. Изабра

их зато, јер им срца њихова беху смерна и доступна светој науци Христовој.

Па и како може поњати велике истине хришћанске онај, коме је глава препуна себичних мисли? Ко мисли и живи честољубљем, тај прима и усваја само оно што гове његовим личним интересима. Исто тако, како може поњати и усвојити љубав хришћанску и к непријатељима онај, који и брата свога — ближњег — презире? волећи само оне који му користи себичне доносе.

Зато драга браћо, потрудимо се зарана спремити и душу и срце наше тако како ћемо кадри бити сместити у себе оне велике дарове благодети Духа Господња, којима он обилато награђује свете и смерне душе. Свака мисао што нам се у глави појави нека сине светлошћу хришћанском. Свака жеља што се у срцу роди нека је обилата љубављу к обштем добру. Свако дело наше нека је одјек чисте душе и љубећег хришћанског срца нашег. Љубављу нашом обгрлимо кнеза нашег, овај дични подмладак лозе Обреновића. Наша верност нека му ојача и оснажи крила на којима ће узвисити престол српски, да засја оном славом, којом сјаше престоли великих Неманића. Кнез Милан аманет је Србији од великог Михаила, зато нека нам здружена братска срца буду темељ на коме ће он и његова влада утврдити срећу васцелог Српства.

Сваки од нас, био велики био мали, нека свом снагом прионе око поправлења себе самога, показујући у свакој речци у свакоме делу своме, да му је вођ разум његов а не нагон себичних тежња. И овај свети рад наш биће нам помогнут Духом свепросвећавајућим, а увенчан срећом појединих и славом отачаства. Јер кад се капља капљи здружи — море начине; зато пригрлимо и ми братском љубављу свакога без разлике. Отворимо братска њедра ономе ко се пати. Убришимо сузу очајника. Дајмо леба сирوماху. Излечимо братским мелемом сваког болника. Света вера нека

нам је штит од свију препона, а нада у Бога ниспослаће нам помоћ небеску да немалакшемо, јер је Духъ божји — Духъ премудрости и разума, Духъ совѣта и крѣпости, Духъ вѣдѣнја и благочестја, Духъ страха Господня. Аминь.

Диплома коју је наш високопреосвештени Г. Митрополит добио од Рускога цара заједно са орденом Књаза Владимира другог степена, била је већ штампана на српском језику у неким новинама нашим. Но ми смо нашли за добро наштампати је у нашем листу онако како она од речи до речи гласи на руском.

Ево те дипломе:

БОЖИЋУ МИЛОСТІЮ

МЫ АЛЕКСАНДЕРЪ ВТОРЫЙ,

ИМПЕРАТОРЪ И САМОДЕРЖЕЦЪ ВСЕРОСІЙСКІЙ, ЦАРЬ ПОЛЬСКІЙ
ВЕЛИКІЙ КНЯЗЪ ФИЛЯНДСКІЙ И ПР. И ПР. И ПР.

*Преосвященному Михаилу Архієпископу Бѣлградскому,
митрополиту всей Сербіи.*

Въ изявленіе особаго нашего вниманія къ высокимъ Архипастырскимъ достоинствамъ вашимъ, пріобрѣвшимъ вамъ общее уваженіе всего православнаго міра. неусыпнымъ попеченіямъ вашимъ о духовномъ просвѣщенію едино-племенныхъ намъ чадъ св. церкви и постоянно свидѣтельствуемой вами любви и преданности къ нашему отечеству, всемило-стивѣйше сопричисляемъ васъ къ императорскому ордену св. равноапостолнаго князя Владимира второй степени большаго креста. Препровождая къ вамъ знаки сего ордена для ношенія по установленію, пребываемъ императорскою милостію нашею къ вамъ благосклонный

Александръ.